



Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**FONAMENTS DEL TREBALL
SOCIAL**

Coordinació: MATA ROMEU, ANNA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	FONAMENTS DEL TREBALL SOCIAL			
Codi	101707			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Treball Social	1	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	3	1	
Coordinació	MATA ROMEU, ANNA			
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	4,20 Grup Gran 1,8 (x3) Grup Mitjà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MATA ROMEU, ANNA	anna.mata@udl.cat	9,6	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Es capaç d'emmarcar el Treball Social com una disciplina i professió dins de les Ciències Socials i comprèn coneixements base sobre: la identitat professional, el context socio - històric que determinarà la seva actuació, els procediments i formes d'intervenció pròpies per al seu exercici professional.
- Comprèn la complexitat del camp social i disposa d'una base cognitiva sòlida, on anar incorporant nous conceptes i noves estratègies d'acció.
- Comprèn la significació actual del treball social, la seva naturalesa, els fonaments i les diferents formes d'acció social de forma transversal; així com les influències culturals, econòmiques, polítiques i religioses de cada una de les etapes històriques de la disciplina.
- Comprèn la relació existent entre el treball social i les Ciències Socials; i coneix la implicació de ambdues en la aproximació a la realitat social.
- Es capaç de definir, delimitar i seguir els conceptes i terminologia fonamental del treball social.
- Es capaç de delimitar el rol del treball social en cada una de les àrees i camps específics en els que es desenvolupa.
- Té una actitud crítica i analítica davant dels problemes socials i les respostes que es donen.

Competències

CG1: Desenvolupar capacitat crítica, d'anàlisi i síntesi.

CG7: Exercir un aprenentatge autònom i adaptació a les noves situacions.

CE1: Conèixer la naturalesa, la història i els fonaments teòrics del treball social.

CE2: Conèixer els referents de les ciències humanes i socials que aporten el treball social elements de comprensió de la realitat social.

CT5 Aplicar la perspectiva de gènere a les tasques pròpies de l'àmbit professional.

Continguts fonamentals de l'assignatura

PROGRAMA

BLOC I: EVOLUCIÓ HISTÒRICA DEL TREBALL SOCIAL

TEMA 1 Trajectòria històrica de l'acció social. Precedents del treball social

1.1 De l'ajuda mútua i la caritat a la Beneficència

1.2 Els reformadors socials:

1.3 Entre la filantropia i l'assistència social

1.4 Factors que sustenten i perpetuen les desigualtats i els estereotips de gènere en totes les societats, pobles i contextos culturals.

TEMA 2 Orígens del treball social

2.1. Naixement i evolució de la revolució industrial

2.2 El naixement del Treball Social a Gran Bretanya

TEMA 3 Procés de professionalització i naixement de la disciplina

3.1 Desenvolupament del Treball social als Estats Units

3.2 La COS

3.3 Mary Richmond

3.4 Settlements Houses

3.5 Jane Addams

3.6 Escola de Chicago

TEMA 4 Origen i evolució del treball social a Catalunya/Espanya/Europa

4.1 Inicis de l'acció social a Catalunya/ Espanya a l'època moderna

4.2 Desenvolupament del Treball Social a Catalunya

4.3 Evolució i etapes del Treball Social

4.4 El Treball Social en el S. XXI

4.5 Noves oportunitats i noves perspectives per al Treball Social

BLOC II LA IDENTITAT DEL TREBALL SOCIAL

TEMA 5 Relació del treball social amb altres ciències

5.1 Disciplines que configuren el treball social

5.2 La interdisciplinarietat

TEMA 6 Conceptualització del treball social

6.1 Aproximació al concepte de treball social

6.2 Definició del treball social

6.3 Objecte del treball social

6.4 L'Objecte- Subjecte en el Treball social

BLOC III ROL I FUNCIONS DEL TREBALL SOCIAL

TEMA 7 Acció del/la treballador/a social

7.1 Rol del/la treballador/a social

7.2 Objectius del treball social

7.2 Funcions i tasques assignades

7.3 La metodologia en treball social

7.4 Relació del treballador social amb els recursos socials

TEMA 8 Fonamentació axiològica del treball social

8.1 La filosofia i la ideologia en el treball social

8.2 Valors i principis del treball social

8.3 Definir causes-conseqüències, per a la societat i per a les persones, d'una socialització diferenciada segons el sexe.

8.4 Actitud professional

Eixos metodològics de l'assignatura

La metodologia emprada serà diferent segons el punt del tema que caldrà aprofundir:

En el primer bloc, es combinarà les exposicions explicatives per part de la professora amb lectura de textos i recerca per part de l'alumne. Es realitzaran activitats individuals sobre els textos llegits, discussions en grup, exposicions orals i anàlisis de casos pràctics.

En el segon bloc, es facilitarà a l'alumne els continguts per part de la professora, visualitzacions de vídeos i es vincularà la teoria amb la pràctica mitjançant professors convidats, assistència a conferències acadèmiques i altres activitats que permetin vincular teoria i pràctica.

En l'últim punt, i després de l'exposició explicativa per part de la professora de les diferents tècniques, l'alumne analitzarà situacions del treball social quotidianes per poder posar en pràctica els coneixements adquirits. En aquest bloc també es realitzaran activitats individuals i grupals, finalitzant amb una exposició oral on l'alumne demostrarà els conceptes adquirits.

Les exposicions explicatives i les diferents dinàmiques que es realitzin a l'aula s'aniran modificant per tal de captar l'atenció de l'alumne i per fomentar que aquest se senti partícip del seu propi procés educatiu. Tot el material teòric que s'utilitzi per part del professor/a, així com altres documents es penjaran al campus virtual de la UdI.

No està permès l'ús del mòbil a classe.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES
MÓDUL 1 1 hora 26	Presencial	Exposició teòrica dels continguts de la matèria	Facilitar informació als alumnes. Promoure actituds crítiques i comprensives. Estimular la motivació	Preparar continguts, planificar activitats alumnes, reforç de continguts	Reflexió sobre continguts, participació en les sessions, completar continguts
MÓDUL 2 26 hores	Presencial	Exposició teòrica dels continguts de la matèria	Facilitar informació als alumnes. Promoure actituds crítiques i comprensives. Estimular la motivació	Preparar continguts, planificar activitats alumnes, reforç de continguts	Reflexió sobre continguts, participació en les sessions, completar continguts

Sistema d'avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ CONTINUADA

Es considera òptim poder seguir el sistema d'avaluació contínua de l'assignatura. Aquesta es compon de quatre

activitats:

Activitat	Puntuació	Prova
1	39%	Prova Escrita individual sobre Bloc I
2	25%	Reflexió grupal sobre continguts Bloc II
3	25%	Reflexió grupal sobre continguts Bloc III
4	11%	Dossier "Socialfilm"

Rúbrica:

1- Prova escrita de caire conceptual. S'avaluen els conceptes explicats a l'aula i els recursos disponibles en el Campus Virtual de l'assignatura. És presencial (es realitza exclusivament a l'aula); no es pot entregar fora d'aquesta ni fora del dia estipulat, que s'indicarà a l'inici de curs. Té dret a recuperació. La nota mínima per a que faci mitjana amb la resta d'activitats és 3 punts (sobre 10). Prova requisit indispensable per superar l'assignatura.

2-Exercici grupal a l'aula. Els grups de treball seran de quatre persones i es formaran en els primers quinze dies d'inici del semestre. Es proporcionarà els enunciats i material als grups per a l'activitat. Es presencial (es realitzen exclusivament a l'aula); no es pot entregar fora d'aquesta ni fora del dia estipulat, que s'indicarà a l'inici de curs.

3-Exercici grupal a l'aula. Els grups de treball seran de quatre persones i es formaran en els primers quinze dies d'inici del semestre. Es proporcionarà els enunciats i material als diferents grups. Es presencial (es realitzen exclusivament a l'aula); no es pot entregar fora d'aquesta ni fora del dia estipulat, que s'indicarà a l'inici de curs.

4-El cinema ens ajuda a comprendre la realitat social. Visionat de pel·lícules de caire social. Un cop visualitzada, s'obrirà una "Activitat" al Campus Virtual on es plantejaran unes preguntes. No es pot entregar l'activitat fora d'aquesta ni fora del dia/hora estipulat, que s'indicarà a l'inici de curs.

Cada prova representa una proporció diferent del total de la nota de l'assignatura. Totes les activitats són obligatòries per aprovar l'assignatura. Si hom no es presenta a una de les proves/activitats li comptabilitza com un "0".

En base a la Normativa de 27 de gener de 2021 de les comisió de graus i màsters de la Facultat , s'aplicarà la qualificació de "no presentat" en totes les assignatures dels diferents graus i màsters de la FEPTS sempre que l'alumne hagi realitzat un percentatge de menys del 30% de les activitats d'avaluació de l'assignatura. En el cas que hagi realitzat un 30% o més de les activitats d'avaluació, es posarà en l'acta la qualificació que li correspongui.

SISTEMA D'AVALUACIÓ ALTERNATIVA

Aquells alumnes que no puguin seguir l'avaluació contínua (i ho demostrin, segons allò que preveu la normativa de la UdI i de la FEPTS) podran acollir-se a una avaluació alternativa. Aquesta consistirà en una **prova escrita, individual**, sobre els continguts del Programa i material complementari (disponible al Campus Virtual). Es supera amb una qualificació mínima de 5 punts (sobre 10 punts totals). Té dret a recuperació. Es realitza al final del semestre, en el dia i hora que habilita la FEPTS.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- ADDAMS, J. (2013), Hull House: El valor de un centro social. Ediciones Paraninfo S.A. y Consejo General del Trabajo Social.
- ADDAMS, J. (2014) Jane Addams. Veinte años en Hull House. Murcia, Universidad de Murcia. Editum
- AGUILAR, M. J. (2013). Trabajo social: Concepto y metodología. Madrid: Paraninfo.
- ALEMÁN, BRACHO, C. Y GARCÍA SERRANO, M. (1999) Fundamentos de Bienestar Social. València, Tirant lo Blanch.
- ANDER-EGG, E. (1994), Historia del Trabajo Social. Buenos Aires, Lumen.
- ANDER EGG, E. (1996). Introducción al Trabajo Social. Buenos Aires: Lumen/Humanitas
- BANKS, S. (1997), Ética y valores del Trabajo Social. Barcelona, Paidós
- BARBERO, J.M. (2009) El Treball Social a Catalunya 1932-1978. Valls, Hacer Editorial.
- DE LA RED, N. (1993), Aproximaciones al Trabajo Social. Madrid, Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales. Madrid, Siglo XXI.
- ESCARTÍN, M. J. (1994). Introducción al Trabajo Social I. Alicante: Aguaclara.
- ESCARTÍN, M. J. (1997). Introducción al Trabajo Social II. Alicante: Aguaclara.
- FERNÁNDEZ GARCÍA, T. coord. (2009), Fundamentos del Trabajo Social. Madrid, Alianza Editorial.
- FERNÁNDEZ GARCÍA, T. y ALEMÁN BRANCHO, C. (2003), Introducción al Trabajo Social. Madrid, Alianza Editorial.
- FOMBUENA VALERO, J. (coord.) (2012) El trabajo social y sus instrumentos. Elementos para una interpretación a piacere. València, Nau.
- MOIX MARTÍNEZ, M. (1991), Introducción al Trabajo Social. Madrid, Trivium.
- RICHMOND, M.E. (2005), Diagnóstico Social. Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales. Madrid, Siglo XXI.
- RIVAS, M. J. (2000). Manual de Treball Social. València: Universitat de València.
- SWAAN, A. (1992) A cargo del estado. Madrid, Pomares.
- VV.AA. (1994), Cuatro siglos de Acción Social: De la beneficencia al Bienestar Social. Madrid, Siglo XXI.
- ZAMANILLO, T. y GAITÁN, L. (1991), Para comprender el Trabajo Social. Pamplona, Verbo Divino.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- BARBERO, J.M. (2002) El Trabajo Social en España. Huesca, Mira.
- BAUDRILLARD, J. (1976), La génesis ideológica de las necesidades. Barcelona, Anagrama.
- BORTOLI, B. (2006), I giganti del lavoro sociale. Gardolo, Erickson
- CAMPOS ANTOÑANZAS, MA. (1978), Introducción al Trabajo Social. Vitoria, Caja de Ahorros Municipal de

Vitoria.

CAPILLA PÉREZ, A.; VILLADÓNIGA GÓMEZ, J. C. (2004) Los Pioneros del trabajo social: una apuesta para descubrirlos: exposición bibliográfica: Escuela Universitaria de Trabajo Social. Huelva, Universidad de Huelva.

DE PAULA FALEIROS, V. (1983), Metodología e ideología del Trabajo Social. Buenos Aires, Humanitas.

DE ROBERTIS, C. (1988), Metodología de la intervención en el Trabajo Social. Buenos Aires, El Ateneo.

DE ROBERTIS, C. (2003), Fundamentos del trabajo social. Ética y metodología. Valencia, Nau.

ESCARTÍN CAPARRÓS, MJ. (1998), Manual de Trabajo Social. Modelos de práctica profesional. Alicante, Aguaclara.

GALLIZO LLAMAS, M. (2012) Concepción Arenal y la humanización del sistema penitenciario. En: Acciones e investigaciones Sociales, 32, 45-59. Zaragoza, Universidad de Zaragoza.

GARCÍA ALBA, J. y MEILÁN, J.R. (1993), Hacia un nuevo enfoque del Trabajo Social. Madrid, Narcea.

GEREMEK, B. Y MATESANZ, J. (1989) La piedad y la horca. Historia de la miseria y de la caridad en Europa. Barcelona, Alianza.

JOVELIN, E. (2008) Histoire du Travail Social en Europe. Paris, Vuibert.

LACALZADA, M^oJ. (2006) Concepción Arenal. El enigma de la libertad. Santander, Universidad de Cantabria.

LACALZADA, M^oJ. (2012) Concepción Arenal. Mentalidad y proyección social. Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza.

LÁZARO, S.; RUBIO, E.; JUÁREZ, A.; MARTÍN, J. y PANIAGUA, R. (2007), Aprendiendo la práctica del Trabajo Social. Madrid, Comillas.

LLOVET, J. J. y USIETO, R. (1990), Los trabajadores sociales. De la crisis de identidad a la profesionalización. Madrid, Popular.

MIRANDA ARANDA, M. (2004), De la caridad a la ciencia. Pragmatismo, Interaccionismo simbólico y Trabajo Social. Zaragoza, Mira Editores.

MIRANDA ARANDA, M. (2013), Aportaciones al Trabajo Social. Zaragoza, Prensas de la Universidad de Zaragoza.

OJINAGA BADÍA, S. Et al (1990), Cuestiones en torno al trabajo social. Madrid, Editorial Popular.

PAYNE, M. (2002), Teorías contemporáneas del trabajo social: una introducción crítica. Barcelona, Paidós.

RAVENTÓS, D. Y WAK, J. (2019) Contra la caridad. En defensa de la Renta Básica. Barcelona, Icària.

RAYA, E. Y PASTOR, E. (2016) Trabajo Social, Derechos Humanos e Innovación Social. Logroño, Aranzadi.

RICHMOND, M.E. (1982), Caso social individual. Buenos Aires, Humanitas.

RUBÍ, C. (1991), Introducción al trabajo social. Barcelona, Escuela universitaria de treball social.

RUIZ BERRIO, J. (1994) Educación y marginación social. Homenaje a Concepción Arenal. Madrid, Universidad Complutense de Madrid y Consejería de Presidencia del Gobierno de España.

SALCEDO MEGALES, D. (1999), Los valores en la práctica del Trabajo Social. Madrid, Narcea.